

**Ὅτι ἡ διὰ τῶν ἔργων ἀνάγνωσις τῶν θείων Γραφῶν,
ὡς καὶ τῶν θείων Πατέρων, προξενεῖ ἡδονήν.**

Ἐὰν ὁμως ἀγαπᾶς νὰ ἀπολαμβάνης ἐκ τῶν Γραφῶν ἀληθινὴν καὶ πλήρη τὴν ἡδονήν, σπούδασον νὰ ἀναγινώσκῃς αὐτάς, οὐ μόνον διὰ ψιλῶν νοημάτων, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων, καὶ πραγμάτων· καὶ οὐ διὰ χάριν μόνῃς φιλομαθείας, ἀλλὰ καὶ διὰ χάριν φιλοπονίας, καθὼς παραγγέλλει σοι ὁ ὅσιος Μᾶρκος λέγων· *«Τῆς θείας Γραφῆς τὰ ρήματα διὰ πράξεων ἀναγίνωσκε, καὶ μὴ πλατυλόγει ἐπὶ ψιλοῖς τοῖς νοήμασι φυσιοῦμενος»* (κεφ. ζ' περὶ νόμου πνευματικοῦ). Καὶ ἄλλος δέ τις τῶν πατέρων φησί· *«Διὰ τοῦτο ὁ φιλομαθὴς ὀφείλει εἶναι καὶ φιλόπονος· ἡ γὰρ ψιλὴ γνῶσις οὐ φωτιεῖ λύχνον»*· τοῦτο δὲ θέλεις ἀποκτήσει, ἐὰν τὰς συμβουλίας, ἃς ἀπαντᾶς εἰς τὰς Γραφάς, στοχάζησαι ὅτι ἐρρέθησαν διὰ τὴν διόρθωσιν τὴν ἰδικὴν σου, καὶ ὄχι διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ἄλλων, καθὼς λέγει ὁ αὐτὸς θεῖος Μᾶρκος· *«Ὁ ταπεινόφρων, καὶ ἔργον ἔχων πνευματικόν, ἀναγινώσκων τὰς θείας Γραφάς, πάντα εἰς ἑαυτὸν νοήσει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον»* (κεφ. ζ' περὶ νόμου πνευματικοῦ). Αὕτη γὰρ κυρίως εἶναι σοφία, ἡ θεοσέβεια καὶ ἡ τῶν κακῶν ἀποχή, ὡς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν Ἰώβ· *«Εἶπε δὲ ἀνθρώπῳ (ὁ Θεὸς δηλ.) ἰδοὺ ἡ θεοσέβειά ἐστι σοφία, καὶ τὸ ἀπέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη»* (Ἰώβ κη' 21). Ὅθεν εἶπε καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος· *«Σοφία πρώτη, βίος ἐπαινετός, καὶ Θεῷ κεκαθαρμένος»* (Λόγ. περὶ χαλάζης). Μετὰ δὲ τῆς ἀναγνώσεως τῶν γραφῶν ἀναγίνωσκε καὶ τοὺς θείους Πατέρας, τοὺς ἐρμηνευτὰς τῶν Γραφῶν, καὶ ὄχι ὀλιγοτέραν τῆς τῶν Γραφῶν ἔχεις νὰ λάβῃς ἐν τούτοις τὴν ἡδονήν· οὗτοι γάρ, ἀναπτύσσοντες **τὰ ἐν ταῖς Γραφαῖς κεκρυμμένα νοήματα** διὰ τῶν ἱερῶν συγγραμμάτων των, φωτίζουν τὸν νοῦν, καὶ τὸν κάμνουσι νὰ γνωρίζῃ ἐκεῖνα ἅπερ δὲν ἐγνώριζε πρότερον· *«Ἡ δὴλωσις γάρ, φησί, τῶν λόγων σου, φωτιεῖ καὶ συνειεῖ νηπίους»* (Ψαλμ. ρη'). Ἐπειδὴ δὲ φυσικῶς εἰς τὴν γνῶσιν τῶν κεκρυμμένων ἀκολουθεῖ μεγάλη ἡδονή, κατὰ τὸ τοῦ φιλοσόφου ἐκεῖνο ἀξίωμα· *«Πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναί ὀρέγονται φύσει»* (εἰς τὸ α' τῶν μεταφυσικῶν)· διὰ τοῦτο ἄφατος εἶναι ἡ ἀγαλλίασις καὶ χαρὰ, ἣτις θέλει προξενηθῆ εἰς τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ τῶν ἐρμηνειῶν καὶ τῶν λόγων τῶν θείων Πατέρων, ὥστε νὰ φωνάζῃς καὶ σὺ ἐκεῖνα τὰ ἐνθουσιαστικὰ λόγια τῆς Δαβιτικῆς ψυχῆς, τώρα μὲν λέγων· *«Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ»* (Ψαλμ. ρη'). Καί, *«Ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγια σου, ὡς ὁ εὐρίσκων σκῦλα πολλὰ»* (αὐτόθι). Τώρα δὲ *«Ἀγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου»* (αὐτόθι). Καί, *«ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου»* (αὐτόθι). Πρόσεχε δὲ καλῶς νὰ μὴ ἀναγινώσκῃς βιβλία τῶν αἵρετικῶν· ἀπὸ δὲ τῶν βιβλίων τῶν ἀθέων ἄπεχε, ὡς ἀπὸ πυρός· καὶ οὔτε νὰ τὰ λάβῃς ποτὲ εἰς τὰς χεῖρας καταδέχου· τί λέγω; καὶ αὐτὰ τὰ ἀναιρετικὰ βιβλία τῶν ἀθέων, νὰ μὴ ἀναγινώσκῃς· βλάπτουσι γὰρ τοὺς ἀδυνάτους (ἵνα μὴ λέγω καὶ τοὺς δυνατούς) εἰς τὴν πίστιν· οὕτω παραγγέλλει ὁ θεῖος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος· *«Ἄλλοτριονόους πρὸ δυνάμεως πνευματικῆς μὴ μετέρχου λόγους· σκοτούς γὰρ ὄντα ρήματα, τοὺς ἀδυνάτους σκοτίζουν»* (Λόγ. κζ' κέφ. μη')· ἦτοι λόγους ἀναγωγικούς, τοὺς ἄλλο μὲν ἔχοντας τὸ φαινόμενον, ἄλλο δὲ τὸ νοούμενον μὴ ἀναγίνωσκε.